

Trasplantat després a *Can Monsant del Bagueny*, mas situat al NNO. de l'església d'Horsavinyà.

ETIM. Prové del llatí MONTE SANCTU 'muntanya santa'.

Sobre el possible duplicat parònim *Montsent* veg. l'art. *Montseny*. J.F.C. i J.C.

¹ Les ruïnes es veien encara grans a la carena de la Serra que els informants de 1931 anomenaven «La Rocosa»: la serra o contrafort que baixa de Sta. Maria a St. Cebrià, en la qual hi havia Montsant. P. Coromines en diu Serra Cavallera, nom fundat en el de la *Roca Cavallera*, munt de roques natural que hi ha a mig aire d'aquesta serra. D'altres masies antigues d'aquell veral en deien també «de la Rocosa» (Can Perelló ~ etc.).

MONTSEC

Serra del Pre-Pirineu que marca el límit geogràfic i històric entre els Pirineus (Pallars Jussà) i la Depressió de la Noguera. El sector central de la serralada és anomenat *Montsec d'Àger* i comprèn la zona entre la Noguera Pallaresa i la Ribagorçana. El sector de llevant és anomenat el *Montsec de Rúbies* i comprèn la zona entre el congost dels Terradets (Noguera Pallaresa) i la serra de Comiols. El sector de ponent és anomenat el *Montsec de l'Estall* (o serra de Montgai) i comprèn la zona entre la Noguera Ribagorçana i les valls de Tolba i Benavarri. *Doc. Ant.: 1044: silva de Montesico (BABL VI, 113); 1214: Montsech (Miret, TemplH, 351).*

El *Montsec de Tost*, serra del Pre-pirineu que constitueix una prolongació al SO. de la Serra de Cadí. Culmina en un turó de 1647 m. alt. És un dels contraforts muntanyencs de l'Alt Urgell, a l'esquerra del Segre (xxxvii, 160.8).

ETIM. S'explica perquè són «muntanyes seques relativament i de poca vegetació, en relació evidentment, amb altres serres veïnes de vegetació molt més abundant» (*DECat.* vii, 724a36-b40). J.F.C.

MONTSENY i MONTSENT

I. A penes cal recordar que el nom de la gran muntanya central del Nord-est es pronuncia *munsén*, fem, però, memòria que és també el nom d'un poble, amb església parroquial, a mig aire del vessant esq. de l'alta vall de la Tordera, que baixa de sota el coll de Sant Marçal, entre les dues meitats de la serra; aquest, pron. «ə munsén» (a Vilamajor 1932, i en el poble mateix etc., 1933, ll. i 48...)

MENCIONS ANT. 848: «in summitate Montis signi» (*Cat. Car.* II, 71.7); 862: Stus. Stephanus in *Monte signo* ib. 349.8 (probt. *St. Esteve de la Costa*, en el ves-

sant SE. de la muntanya). Altres cites en *Cat. Car.* II, 67.4, 7, 9, 71, 12, 66.15 i ss., i 355.7, 358.5, 9, que en part es refereixen a St. Esteve de Palautordera (sense menció del NL), i alguna al poblet de Montseny.

Es tracta clarament de la muntanya en una de 868: «in summo *Montesigno*» (ib. II, 358.9); 878: «locum qui dicitur *Riellos*, situm in latere *Montis signi*» (*Esp. Sagr.* XXIX, ape. 13, § 4; i Monsalv. XVIII, 212); 928: «Campins, in latere *Mont-signo*» (*BABL* v, 10); 978 situant Mosqueroles en: «--- *Monte signo*» (Balari, *Orig.*, p. 55); 1023: «in summitate de *Monte-sinno*» (*Cart. St. Cugat* II, 138); 1038: «*Montis* qui dicitur *Sen*» (Balari, *Or.* 74); 1176: permís a «En Riambau de *Montseny* --- de fer llenya en la meitat de la muntanya del *Montseny*» (MiretS., *Templ.* 163).

El termenal de la vegueria de Bna., segons es determina per escrit a. 1367-73 passava per «la muntanya de *Munt Seyn*» (*ZRPb.* XIII, 97). Amb referència a Sant Marçal: 1330: «monasterium Sti. Martialis de *Montesigno*» (Junyent, *Misc. Griera* I, 374); i una altra cita en Hinojosa, (*Reg. Señ. Cat.* 232).

L'*ETIM.* materialment ja ha estat indicada per *AlcM* i altres: MONTEM SIGNI (*signi* genitiu); però el que no diuen és la raó d'aquest nom, i jo més aviat preferiria suposar-ho en aposició: MONTEM SIGNUM:¹ 'la muntanya-senyal', que d'això li ve: tots els navegants veuen de lluny el Montseny, que els serveix millor que qualsevol far (fins en nit clara); i en particular els pescadors del Maresme veuen alçar-se el Montseny (per damunt del Montnegre i dels turons tots de la serra costera), així que es fan una mica enfora: és la «Senya» cabdal per fixar els paratges submarins on hi ha millor pesquera de tal o tal peix: «a Montseny per Grimola», «a M. per Montbarbat», «a M. per St. Mateu» etc. (recordem el cas del Puig de Bastiments vora Ull-de-Ter, segons l'explicació popular: perquè és el que veuen primer els vaixells quan s'acosten).

En aquest sentit probt. hem d'interpretar dues dades antigues poc ateses: 862 «in *Monte signo* --- collus inter duos *signos*» (*Cat. Car.* II, 358.8); 908: «affrontat --- de una parte in villa *Moscariolas*, et per latere *Montissigni* usque ad collum inter duos *signos*». (*Cart. St. Cugat* I, 6). A penes és possible pensar sinó que aquesta 'collada' és la de St. Marçal, que uneix el massís de Les Agudes-T. de l'Home amb el de Matagalls: l'altre *signum*. Car els navegants de la banda de St. Feliu de Guixols i els de Bna. els veuen tots dos, i tots dos els serveixen de senya. Cf. «la meitat» en el doc. de 1176.²

Del que no en parla ningú és dels parònims. *AlcM* etc. semblen confondre-hi totalment el següent, que molts anomenen també *Montseny*:

II. Diuen alguns el *Montseny de Pallars*, parlant de l'altíssim pic que corona la Vall d'Àssua, damunt Llessui, separant-la de Cabdella, i dels vessants d'Es-